אין כמו בבית?

לידת בחדר השינה אז באמבטיה - בישראל זה פחות פופולרי אבל בהולנד, למשל, כ-25% מהלידות הן בבית ולא בבית חולים. הגיגוי? הקרנו והחליטו לבד

תגיות: לידה

מרב דוסטר
יום חמישי, 21 בנובמבר 2013, 10:31

11/6/2016 על לידות בית בישראל - שאלות וביאות

יש נשים שרוצות ללדת במקום המוכר בו הן חיות – בבית, ואין מעניינים לקשור את תהליך הלידה בבית חולים (צילום: Shutterstock)

170,940 לידות התרחשו בישראל בשנת 2012 ומתוכן רק כ-700 היו לידות בית פתוכנניות. הנתון הזה נמיא אמנם בסמוך עליה, אך אין הרבים מאתור מדינות כמו הולנד בה מספר לידות הבית עומד על 25%, זבה למעשה צריך סיבה רפואית כדי ללדת בבית חולים.

המקרה המצער והבודד של לידת הבית שאירע השנה העלה את נושא לידות הבית לסדר היום, אך האפיל עליו יותר משאיר.

באילת תנאים יכולה להתקיים לידת בית, אותן הספעות של יאהיה בקבוצה אלה: שאולה חשובה נוספת אם יותר ויותר מחקרים מצביעים על כך שלידת בית מיטבה עם האם והתינוק, והדבר יחסוך מיליוני שקלים לקופת המדינה - מדוע הנושא לא כך יעמוד במחלוקת?

ללדת במרחב הטבעי

11/6/2016 על לידות בית בישראל - שאלות וביאות

יש נשים שרוצות ללדת במקום המוכר בו הן חיות – בבית, ואין מעניינים לקשור את תהליך הלידה בבית חולים (צילום: Shutterstock)

ליאור שמילה (27) מעמק חפר ילדה לידה ראשונה בבית. כבת לאם מיילדת בית (רונית קופלין) הייתה זו עבורה בחירה טבעית. "משהלתוותי לאמי ראיתי כמה נכון ללדת בבית בתוים בית חולים ים הטיפול מכריעה על סיבונים בלידה מבלי שאנחנו שמים לב אליהם", אומרת קופלין ומוסיפה: "בהנחה שהרהיון תקין, ידעתי שאין סיכוי שאחוזה אז בחוויה הכי מעניינת בחיי בבית חולים. אני לא חולה", היא מדגישה.

תהליך הלידה הביתי

על אף שיותר נגזים ממליצים על לידות בית, לא כל אחת יכולה לבחר ללדת בבית (צילום: Shutterstock)

אילנה שמש, אחות מיילדת ומסמכת, מיילדת בית ומחברת הספר "ללדת בבית" היא מיילדת הבית הוותיקה בישראל. עד כה היא רשמה לעצמה 1036 לידות בית שיילדה. אתה הילדת היא מנשת לרוב בשליש השני ואז הן מנשתות ומתאמות ציפיות "כנשים ילדות בדיבר כלל בחדר השינה, על המיטה או בעמידה, בכריאה או בכסא לידה, בנים בברכת גופי אי באמבטיה ובכל תנוחה אחרת שמקדמת את הלידה ובטיחותית", מציינת שמש. לאחר הלידה המיילדת נשארת במקום מספר שעות כדי לוודא שיכול 24 ממתמן כיצים ותקין מבחינת הדימום והרקמה. מאותר יותר היא חוזרת לביקור בית אחד או שניים. תוך 24 שעות התינוק הנולד אמור להיבדק על ידי רופא ילדים.

התנונים הבאים מעורר מתשבה: פחות מ-3% מלידות הבית מסתיימות בניתוח קיסרי (לעומת 20-25% ניתוחים קיסרים בבתי החולים) ופחות מ-1% יסתימו בלידה מכשירנית (לעומת 10% בבתי החולים). מי שמש ורונאל כ- 10% מלידות הבית מעוברות לבית חולים. "לרוב הסיבות לעבר הן לא סיבות דחופות אלא בגלל לידה ארוכה שלא מתקדמת" אומרת שמש, "אך אם משהו חשוד או נראה לא תקין בלידה כמו: שלייה לא נפרדת, דופק עוברי חשוד או סימני מצוקה עוברים - אנו מעבירות לבית חולים".

טובות השתיים

ד"ר הלה: "הסיכוי שלידת בית משתבש דומה לסיכוי לאונס לסיכוי שהיסטוריה בתאגיר". לידת מים בסביבת בלאה דולה (צילום באדיבות המרכז)

כיום פועלות בארץ כ-17 מיילדות בית. רק אחות מוסמכת עם הכשרה למיילדות, בעלת רישיון ישראלי, עם ניסיון של 3 שנים בחדרי לידה, שהתלוותה למיילדות מנוסה בכ-10 לידות בית – מוסמכת ליילד בית. גם רופא ונקולוג בעל רישיון מוסמך ליילד בבית. יש חובה לעבור קורס הסיאטי יילדים בבית חולים.

יולדות בית רבות מצרפות למיילדת גם דולה. רונאל ליותה עד כה כ-30 לידות בית, ורואה בעבודה המשותפת כמעין ברית נשית, מוחד מילים מנוסה אלפי שנים: "תמיד הייתה שם לו שיילדה זזו שעיסתה זזו שרקחה זזו שאמרה מילים טובות. אז הנס אלו מיילדת דולה".

רונאל מעידה שהיא נהנתה לעוקר הכרות עם המרחב הבית: לפני הלידה, היא בחקה את הפינות הנוחות לצרים ולדיה, אל מסלול הנסיעה ובמקשת רשות לאשתמשם בבה שנראה לה נחוץ. "בלידת בית בחדרים צרכים לרום, צריך שאני ארגיש בשם ושהם ירגישו שאני חלק מבני הבית, הם לא המארחים אלא הילדים" מוסיפה רונאל.

עטופות במים

בבריכות גומי גבוהות שיתן להביב בבית. "לידה במים מספקת ליולדת סביבה חמימה, בטוחה ומנוונת. הרפיה המקסימאלית מביאה היולדת במים, מאפשרת להרמונים משכר הכאבים שהיא מפרישה להגיע לקצות הצעבים ולהשפיע את השפעתם המבורכת על האם ועל התינוק" אומרת רונאל.

בשנים האחרונות קמו בארץ מספר מרכזי לידה שיתן ללדת בהם בנים, אחד מהם הוא "בלאה דולה", בהבצלת השרון. המתחם כולל ברכות צירים. בה שהה היולדת עד למחיה משעותית. ברכת לידה שני חדרים. את המרכז מנהל הזוג ד"ר איתן הלוי, רופא מיילד בכיר בב"ח לניאדו ומול הלוי, אחות מוסמכת דולה, מטפלת במים בשיטת בלאה.

ד"ר הלוי מציין שהתינוק יכול לשהות בתוך כלי זמן שהשליה לא נפרדת, כי זה אז שמסמקת לו את החמצן שהוא צריך. ברגע שהתינוק בא במגע עם הוואיר זה הטריגר לשימה הנראיות וזה הוא לא יוכל לחזור שם לנים. זה מחייב שמתקן בעל מתרחשת לידת מים יהיה עמוק דיו (כ- 70-60 ס"מ, כדי שלא יהיו מצב שבו ראש התינוק יייצא לאוויר ושיבה לנים. "הסיכוי שלידת בית בשתבש דומה לכניסה לאונס ולסיכוי שהיסטוריה תמריים בהאונס", אומר ד"ר הלוי. "בכל לידה יש סיכון קטן ונדע לאבחון, אך המשמעות העיקרית הוא שאם אכן קורה משהו, הנורם הקרוי הוא המרחק מבית חולים".

שמש מציינת כי מתוך כ-6000 לידות בית בשעבר האחרון, מקרה המוות הראשון התרחש ב-2013 "לא ניתן להתעלם מהעובדה שאחוזי המתמוות מאוד נמוכים, גם בהשוואה לבתי החולים".

הזוג הלוי מקבל למרכז דולה בית בסיכון, במצב עוזה אם עבר של ניתוחים קיסרים, אך הם אינם מיילדים אותן בתרכז, אלא "מנסים להרוויח בתנים מלה הלידה הפעילה ליישם את עקרונות של לידה טבעית, כדבר ד"ר הלוי המטרה הוא לעזור לנשים בסיכון בבה לילוה שלבים מקודמים של התהליך, אם אפשר ללא אפידורל, ולהגיע לבית החולים רק בשלבים מתקדמים של הלידה.

מתי לא ניתן ללדת בבית?

לאחר הלידה המיילדת במקום מספר שעות כדי לוודא שהכול מתנהל כיצב ותקין ותוצרת הכיקור בבית (צילום: ליבי שמיצר לבבי)

על לידות בית חלים מספר תנאים. בין עבר לידות בתרחשת הלידה מבנים בתרחים למעלה משלושים דקות נסיעה מבית חולים, החזר שבו מתרחשת הלידה אסור להיות לפחות בגודל 10 מ"ר (שאפשר פינוי מיידי ונוח במקרה הצורך) וצריכים להיות בו מים זרמים, קלטה מתאמת. עולי הנשים נקי ומאוורר.

במקרים הבאים לא תתאפשר לידת בית: אם היולדת מתחת לגיל 18 (בין הבילאים 17-18, נדרשת חתימת הורים), יולדות שהשתמשה בעבר או השתמשת בסמים, יולדות עם סוכרת, יתר לחץ דם או בעיה מוכרת אחרת, אי שבעבורה ניתוח קיסרי, עובר מת בהתמה, סבלה מהפרדות שלייה בלידה קודמת, חוותה לידה עם פרע כתפיים, דימומה באופן חריג אם חוותה קרע מדרגה 3-4 לא תוכל ללדת בבית.

מי שמנאשת בהריון בסיכון גם תתקל בבעיה ללדת בבית. מקרים אלה כוללים עובר מתחת למשקל של 2.5 ק"ג נומל 4 ק"ג, הריון מתחת לשבוע 37 מ מעל שבוע 42, עובר עכוז, אמניה חמורה אם הריון מרובה עוברים.

ומה לגבי הרשיון? משרד הבריאות אמנם מאשר לידות בית, אך מתפיר עם השנים אם ההבילים. אישה שילדה בבית אחר זכאית לתעוקן לידה ובריכה לשון באופן פרטי אצל המיילדת, מכנס שוע בין 5000-6000. יש לציין כי, אישה ישראלית שילדה בה"ל לידות בית זכאית לחזור מביטוח לאומי.